

3 centy w Krakowie, Podgórzu i na prowincyi.

Cena Numeru

PRENUMERATA

miejsce w Krakowie 1 K. 50 h. (już z dostawą do domu); na prowincji z przesyłką pocztową 1 Kor. 50 hal. — Pieniądze za granicą 1 Kor. 50 h. 2 h. 1 z. POJEDYŃCZE EKZEMPLARZE NABYWAĆ MOŻNA WE WSZYSTKICH AGENCYACH PISM I NA WSZYSTKICH DWORCACH KOLEJOWYCH.

„NOWINY“
Dziennik niezawisły demokratyczny ilustrowany.

Redakcja i Administracja „Nowiny”: Kraków, Rynek gł. L. 8, Tel. 627, Redaktor przyjmuje od godziny 11 do 12 w południe. — Ekspedycja „Nowiny” w drukarni Rynek gł. L. 8.

REDAKTOR NACZELNY:
LUDWIK SZCZEPAŃSKI.

Wiadomości ustnie, telefonicznie i listownie przyjmuje Redakcja (Tel. 627) od godziny 9 rano do godziny 7 wieczorem w biurze Rynek gł. L. 8, l.p. Reklamsów nie zwraca się.

„NOWINY“ wychodzą codziennie wieczorem o godzinie 5-tej. — Cena numeru 3 centy w Krakowie i na prowincyi.

Przeciw rozwydrzeniu socjalistycznemu w Krakowie.

Rozszerzenie socjalizmu. — Chęć do ekscesów. — Strach czerwonych przewoźców. — Wspólna akcja cechów krakowskich. — Cech stolarzy jedynakami tylko z robotnikami. — Zakazanie przednie nadzyszczy Kasy chorych. — Uchwała cechów. — Zgromadzenie Cechu stolarzy.

Robotnicy stolarzy, wywiezieni w pole przez swoich przewoźców, którzy im obiecywali łatwy pogrom majstrów, zasiadli tylko w skromny sposób przed wielembką centralną, porywając okazywały wielkie wzburzenie i dopuścili się już w kilku miejscach ekscesów, np. w pracowni p. Kostka. — Czerwoni przewoźcy (urzędnicy z Kasy chorych) są teraz w wielkim kłopotcie i strachu, lekają się bowiem, że robotnicy niebawem przędną na oścy i znowu, że jeśli się sąga praw, trzeba będzie usunąć obywateli. — Rozszerzenie wódr rudoj landy, która sprowadzała się latwego „wyścigstwa”, jest bardzo wielkie, przywódcę jednak nadrabiają mnis i agityacja. Nie drugo ta buta potwora!

Komitet strajkowy majstrów stolarskich rozwinął energiczną akcję, aby wywieścić robotę socjalistów i otworzyć och społeczeństwa i przedstawicielom wszystkich Cechów rekrutacji niezawisłości, a groźbę wspólnie niebezpieczeństwo, wpływając na wzrost ogólnego z każdym dniem rozwydrzenia i samowoli socjalistów. — Zamielidny wieczór odebrał Cechu stolarzy, oświadczając, iż Cech traktować będzie tylko z robotnikami, ale nie z urzędnikami Kasy chorych, jako delegatami robotników.

Cech stolarzy wniosł także zażalenie do prezydenta miasta dra Leo, że urzędnicy miejskiej Kasy chorych dla robotników, płatni z funduszu sąrowa majstrów, jak robotników, „barnellili się robotnikom jako dowódcy w walce emulakowej z pracodawcami”. Na dowód tego majstrów podają fakt, że dnia 19 h. m. w godzinach uregulowanych uregulacji Kasy chorych oddalił wszystkie pracowni i fabryki i wyprowadził robotników z warsztatów, namówił ich do strajku, a później jako ich delegaci prowadzili akcję w ten sposób, że zażądali swemi uniemożliwić porozumienie.

Dalej żądają się majstrów, że lokal miejskiej Kasy chorych stał się miejscem politycznej i organizacyjnej wszelkich strajków robotniczych. Pismo sąda od magistratu, jako władzy politycznej i instancji, aby położył koniec tym „anormalnym stosunkom energiememu zarządzenia” i spełnianiem należytego nadzoru ustawowego.

Analogiczne pismo wniesione zostało do namiestnictwa we Lwowie.

W poniedziałek starszyzna wszystkich Cechów krakowskich odbyła sebranie, z którego otrzymujemy następującą komunikat:

Na odbytem w izbie rękodzielniczej w dniu 30 h. m. zgromadzeniu starszych cechów uchwalono:

„Zgromadzeni starci cechów solidaryzują się w zupełności z majstrami stolarskimi, uważając ich sprawę strajku za ogólną, a tem samem i za swoją.

Również uchwalono, aby obecny stosunek pracy majstrów stolarzy nadal utrzymywać, co tak długo, dopóki konkretne porozumienie z robotnikami stolarskimi nie nastąpi”.

Zgromadzenie cechów stolarzy.

Wczoraj wieczorem odbyło się na Kółkowym sebranie wszystkich majstrów stolarskich z Krakowa i Podgórza, na które przybył prócz zaproszonych kilku gości, delegat magistratu p. Jan Nowicki. Zebrani usłuchali i przedwzięli mu starczy cechów stolarzy i będnary p. Jan Wolny, który wycepując omawiał przebieg strajku, trwającego już 3 tygodnie. Młodzi innemi podjęli przedwzięci, że majstrów stolarzy na obronem przez siebie stanowisku trwają nieuchwalnie i solidarnie. Do akeji ich przycięli się także majstrów pozostawiających, a nawet i Wiedeń znają się w tej sprawie z Krakowem.

Dalej podał do wiadomości, że również wszystkie inne cechy, wykonujące roboty drzewne i budowlane, oraz wszelkie przemysłowe budowlane, schwalili poparcie majstrów stolarskich.

Z ożywieniem dyskutowano następnie nad wnioskiem, przygotowanym przez komitet, aby zgłaszających się pojedynczo i niezależnie do socjalistycznej organizacji centralnej robotników, przyjmować do pracy na dawnych warunkach.

Zabierali w tej sprawie głos pp.: Wieniowski, Bohler, Muranyi, Ligens, Cendrowski, Meresicki, Tarczyński i inni. Mówcy po większej części obdawali za absolutnem i nieprzymiślanem nadal żądanych robotników, a kiedy pojawili się w tej myśli wnioski, przyjęto je przez aplauzy.

Komitet strajkowy majstrów ma nadal tym samym torem prowadzić podjętą akcję, sprawę zaś z niej są na najbliższem ogólnem sebraniu, które naznaczone na przyszły poniedziałek.

W końcu, zebrani gorąco zgłoszali owący p. Wolnemu i członkom komiteta za nieudzielenia ich pracę, poczem już dobrze po g. 10-tej opuśceno salę sebrań.

Przy każdym zakupie pytajmy sprzedawcę o pochodzenie towaru! Tylko tym sposobem zdołamy kupować składnie do bojkotowania prusaka!

„Airef“ redivivus!

Szczególny zwycięzcy żydowski.

Lwowska gmina żydowska zażądała od magistratu powołania na otoczenie całego miasta drutami siatkowymi, L. s. „airefami”, które staro-wiercom służy do pewnych celów kultu religijnego. Nie wiadomo dotychczas jak magistrat rozstrzygnął tę sprawę, która w małych miasteczkach nie przedstawia żadnych trudności i żydzi odbudowują miasta „airefami” w dowolnym kierunku. We Lwowie natomiast jest rzecz bardziej skomplikowana i posiada już nawet swoją tragiczną historję.

W lipcu r. 1905 misnowicie, skutkiem sebrania się takiego drutu siatkowego przy ulicy Pelczyńskiej, w okolicy piwnali wojskowej i połączenia się z przewodem elektrycznego, ponosił śmierć robotnik śmierć na miejscu od prądu elektrycznego. Sprawa ta narobiła podówczas wiele hałasu, przyczem wyszły na jaw bardzo ciekawe szczegóły co do samego urządzenia „airefów”.

Pokazano się o tem, z wyjątkiem interesowanych, mało kto wiedział, że cały Lwów otoczony był „rozgatkami siatkowymi”, błędną nieprzerwanym ciałem, a założone były i utrzymywane jako rządowa linia telefoniczna na rządowych siłach.

Wówczas, gdy telefony lwowskie były jeszcze przedsiębiorstwem prywatnem, skombinował je inżynier b. p. Bardach z „airefami” w ten sposób, że poprowadził je po drutach telefonicznych. Poeta, obajmując telefony, postawiła „airefy” na swoim miejscu, uważając je za rodzaj serwitutu.

Urządzone one były w ten sposób, że wynależona gmina żydowska opłacała dwie stacye telefoniczne, a co soboty rabini ortodoksy próbował, czy linja nie jest przerwana, w ten sposób, że dźwięki w jednym aparacie i próbował, czy prąd, obiegający krag cały, odezwały się dźwiękami w aparacie drugim.

Kombinacja ta imponowała żydom po innych miastach, gdzie są telefony, do tego stopnia, że zgłaszali się o urządzenia takich „airefów”, powołując się na przykład Lwowa, ale zarząd pocztowy stale im odmawiał.

Taki stan rzeczy trwał aż do chwili tragicznego wypadku w r. 1903.

Wywołani się wówczas kwestya, kto winien dać odszkodowanie rodzinie zabitego robotnika. Ogłoszono komisyonem skombinował, że przyczyna niebezpiecznego wypadku był wyłączenie „airef” i że skutkiem tego rząd obowiązuje jest do odszkodowania. Podniesiono wówczas także o koliczności, że właściciel także i gmina miasta Lwowa odpowiedzialna jest jako właściciela przewodów prądu elektrycznego.

Po krótkim hałasie sprawa niechła, a do wiadomości publicznej nie przedostało się nic o tem, w jaki sposób rozstrzygnięta została kwestya odszkodowania.

Obecnie „airefy” odzyskały na nowo.

Skandaliczny ślub.

O małżeństwie księżniczki Amalii Fürstenberg z Gustawem Kotłanem, agentem fabryki automobilów, niedługo z Cechu nadwarynusz szczególny. Rodzina Fürstenbergów dokładała wszelkich usiłowań, aby panna ukończyła do cofnięcia się od tego małżeństwa. Kiedyż zatem parawie nie skutkowało, postanowiono zgodzić się na ślub, ale pod warunkiem, że odbędzie się on w sanku rodu Fürstenbergów Hradek w Czechach i że na ślub nie będzie zaproszony nikt z rodziny p. Kotłana. Księżniczka się na to zgodziła, a na takte. Fürstenbergowie ożyczyli wtedy satanali plan. Chcieli kontynuować doprowadzić do awantury i azyji, przez co projektowany związek rozwarzył się. Kiedy goście zaczęli się zjeżdżać z ożenionego gościnie, wysłali satanali ludzi przed bramę zamkową, żeby pilnowali Kotłana. Skoro tylko jąwała się dorożka, wioząca go, poproszono, aby wysiadł i zaprowadzono go do izby celadnej, gdzie się znajdował parobcy i stangierci. Kotłan ze spokojem, świadczącym o łagodnym i powatnym jego charakterze, zniósł impertynency i nie zrobił żadnej awantury, jakkolwiek Fürstenbergowie liczyli na to, że on to wbychnie i zrobi awanturę.

Kiedy zobaczyli, że on nie zwraca najmniejszej uwagi na frontalne doświadczenia podwójnych do tego stangierów i kiedy go tak przeszło godzinę wytrzymał w izbie celadnej, wprowadzili go wtedy do jakiejś garderoby, gdzie wyszła do niego stara księżna Fürstenberg i zaczęła mu najpierw grozić, a potem prosić, żeby się cofnął i nie kumpromitował ich rodu takim skandalem. On na to spokojnie odwiedział, że się nie cofała, bo przecież on jest tak samo człowiekiem, stworzonym na obraz i podobieństwo Boga; o posag księżniczki mu nie idzie, idzie mu tylko o jej osobę, bo ją kocha naprawdę i ja jedyne widzi szczęście przyszłego życia. Prosi więc uprzejmie księżną, żeby mu dała spokój. Równocześnie najstarszy brat księżniczki Amalii (ho ojca niema), Emil ks. Fürstenberg, nakłaniał ją, żeby się cofnęła od „tego szalonego kroku”.

Kiedy wszelkie namowy nie i skutkowały, wtedy dano hasło udania się orszaku weselnego do kaplicy karmelitańskiej. W kaplicy odegrała się jednak scena, żywcem skopiowana z II-go aktu „Lohengrina”. Kiedy państwo młodzi stanęli przed ołtarzem i księżna miała już przystąpić do związania stąg ich rąk, stara księżna Fürstenberg wako-

go doktor Bielewicz nie mówił o tem pannu Rodinowi.

— Bądź pan tak dobry zwracać tu jeszcze na doktora Bielewicz i przysłał go do nas, skoro przyjdzie, — mówił pan d'Algrigny i wrócił do pokoju, w którym się znajdował Rodin. Usłady wtedy w weselowa jego iżka, — rzeki mu, list pokazując.

Otóż różne sprzeczne raporty, tyroszące się różnych osób z rodziny Remonpout, na które, jak sądzim, szczególniejszą uwagę włożyła babskość, albowiem młoda siłobó nie dozwoliła mi nie widzieć samemu od kilku dni... gdy pierwszy raz daś wstałem, lecz nie wiem, drogi panie — dodał, zwracając mowę do Rodina — czy stan pana pozwoli mu posuchać...

Rodin dał znak tym razem tak błagalny i tak pełen rozpaczy, iż pan d'Algrigny uważał, że byłoby niebezpieczniej sprzeciwiać się życzeniu Rodina, niż słuchać go.

Pan d'Algrigny rozpiętoł kopertę; rozmaite znajdowały się w niej pisma.

Dalszy ciąg nastąpi.

Kowy Żyd wieczny tułacz

434

według Eugeniusza Sosa,
opracował Walery Tomicki.

Ciąg dalszy.

Niechże więc posłuchajcie nas przeciwko tej bezbożnej rasie!... Tak się też stało z tym Jakubem Remonpoutem.

Widzicie — rzeki Rodin, głosząc tak osławiliśmy, iż wkrótce prawie strasznym go nie było można — kara już zaczyna się... jeden... z Remonpoutów umarł... i uważając tylko dobrze... ten akt zęcięcia... — dodał wskazuje papier, który trzymał w rękę pan d'Algrigny — przyniesie kiedys 40 milionów puszcemu apskowski... a to... dlatego... że ja...

Same wargi Rodina dokończyły sączonego zdania. Od kilku już chwil, głos jego tak osłabł i zmienił się, iż w końcu rozszedł go nie można było i słyszeć zupełnie; od gwałtownego wzrusze-

nia krącił tak mu się ścięła, iż nie mógł wydobyć żadnego tonu.

— Może chcecie pan zabym zawołał pana Rousselet? — rzeki pan d'Algrigny do Rodina, kiedy ten znowu leżał na łóżku.

Rodin kiwnął głową odmownie; potem, znowu próbując się, podniósł prawą rękę, otworzył ją i rozszerzył wszystkie palce, wodził po nich kółkiem wskazującego palca lewej ręki; kiwnął na pana d'Algrigny, wskazując mu na biurko, stojące w kącie pokoju, że nie mogąc już mówić, chciałby pisać.

— Ja zwasze stowiemu pana — rzeki mu pan d'Algrigny — lecz najprzód uspokójcie się młły pana. Podam natychmiast wszystko, czego będzie potrzeba do pisania.

Dwa mome zapukała w drzwi, nie prowadzące do pokoju Rodina, ale zewnętrz, któremi się wchodziło do przedpokoju, przerywały tę scenę; przez otwórność i żeby rozmowa z Rodinem była tajemniejsza, pan d'Algrigny prosił pana Rousseleta, aby pozostał w pierwszym z trzech pokoi.

Pan d'Algrigny, przebywając drugi pokój, otworzył drzwi do przedpokoju, w którym zastał pana Rousselet; ten oddał mu spory pakiet i rzeki:

— Przepraszam pana, że go fatygowałam, ale powiedziano mi, żeby oddał natychmiast te papiery.

— Dziękuję ci, mój panie Rousselet — rzeki pan d'Algrigny, potem dodał: — Czy wiesz pan, o której godzinie przyjdzie doktor Bielewicz?

— Ja spodziewam się, niedługo przybędzie, bo przed wieczorem jeszcze chce wykonać bolesną operacyę, która wywrzeć ma stanowczy wpływ na stan zdrowia ojca Rodina, a ja zajmując się przygotowaniami wszystkiego, co do niej będzie potrzebne — dodał pan Rousselet, pokazując mu przyrządy chirurgiczne, straszny, któremu z pewnem przerażeniem przypatrywał się pan d'Algrigny.

— Nie wiem, jak dalece niebezpieczny jest ten symptomat — tenże — ale Rodin teraz nagie utracił głos.

— Już to trzeci raz w przedzigu ośmiu dni powtarza się to samo — rzeki pan Rousselet — a operacya doktora Bielewicza detszał będzie na krąk, jak też i na płuca.

— Czy ta operacya jest bardzo bolesna? — zapytał pan d'Algrigny.

— Nie radej mi się, żeby inna w całej chirurgji była okrutniejsza — rzeki czer — dlate-

Wyroby srebrne pamiątkowe
w bogatym wyborze.

NAJTAŃNIEJ w KRAKOWIE
ul. Grodzka Nr 58.

Zegarki, Łańcuszki, Pierścionki, Kolczyki, Broszki, Papierońnice, Łaski, Szpilki, Bransoletki, Kolijki, Medaliki złote i srebrne poleca najtaniej

Emil Goldwasser w Krakowie, Grodzka 58.

Wartościowe Podarki.

Cenunki na żądanie d a r m o.

16 który zarazem poleca kompletne urządzenia pokoi, oraz przyjmuje wszelkie roboty tapicarskie i dekoracyjne po cenach możliwie niskich.

